

Využitie GIS pre projekt Plán rozvoja vidieka v Slovenskej republike – opatrenie č. 5 - Agroenvironment a životné podmienky zvierat

Révay Peter

Kľúčové slová: GIS, Plán rozvoja vidieka, Slovenská republika, poľnohospodárske podniky

Anotácia:

V súčasnej dobe agrárne podniky na Slovensku môžu čerpať finančné prostriedky zo štrukturálnych fondov Európskej únie prostredníctvom projektov Sektorový operačný plán a Plán rozvoja vidieka.

Príspevok je zameraný na objasnenie riešenia problematiky pre Opatrenie č. 5- Agroenvironment a životné podmienky zvierat s využitím geografických informačných systémov (GIS) pre tvorbu projektov.

Úvod:

PRV SR financovaný zo záručnej sekcie Európskeho poľnohospodárskeho usmerňovacieho a záručného fondu (EAGGF) bol vypracovaný v súčinnosti so Sektorovým operačným programom Poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka 2004-2006.

Účelom Plánu rozvoja vidieka SR je zlepšiť ziskovosť agrárneho sektora, udržať poľnohospodársku činnosť v znevýhodnených oblastiach, vypracovať osobitné agroenvironmentálne programy, zintenzívniť zalesňovanie, zlepšiť obhospodarovanie lesov a umožniť poľnohospodárom splniť environmentálne štandardy. Plán rovnako podporuje väčšiu ekonomickú životaschopnosť polosamosobiteľských fariem a je určený na vytváranie výrobných skupín.

Plán rozvoja vidieka v Slovenskej republike :

Za účelom naplnenia cieľov sú v rámci PRV SR definované dve priority. Jednou z priorit je "rozvoj udržateľnej vidieckej ekonomiky" a druhou "ochrana a zlepšenie vidieckeho životného prostredia".

Priorita 1: Rozvoj udržateľnej vidieckej ekonomiky (vidiecka ekonomika a zamestnanosť)

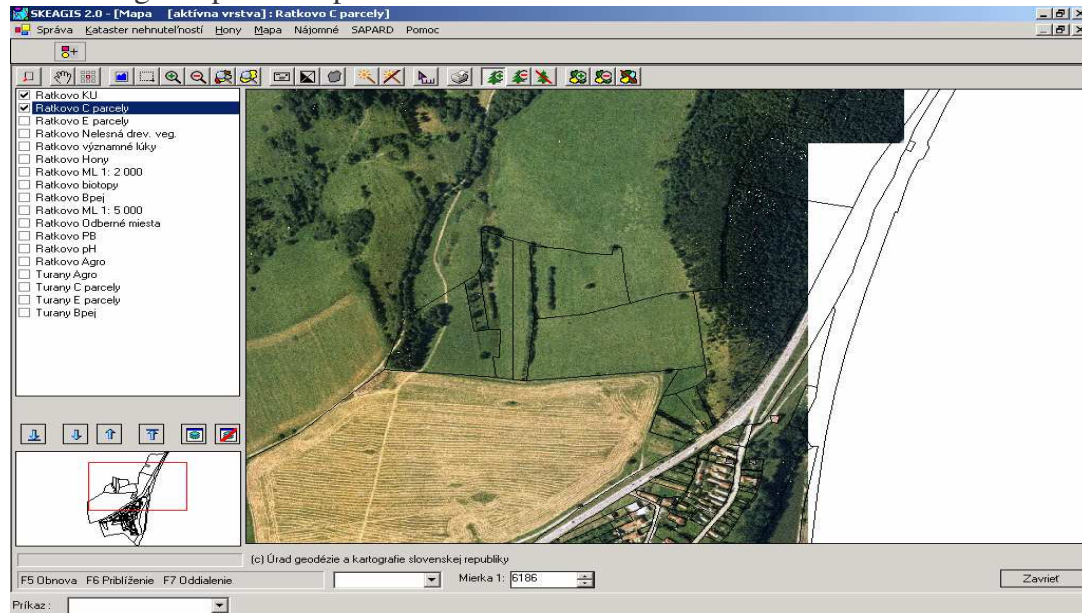
Priorita 2: Ochrana a zlepšenie vidieckeho životného prostredia (životné prostredie vidieka)

Prostredníctvom **priority 2** Plánu rozvoja vidieka pre **horizontálne opatrenia** je podporované nasledovné opatrenie, ktoré bude bližšie popísané :

OPATRENIE č.5: Agroenvironment a životné podmienky zvierat

0. Základná schéma
0. Ochrana proti erózii na ornej pôde
0. Ochrana proti erózii vo vinohradoch

4. Ochrana proti erózii v ovocinárstve
5. Zatrávňovanie ornej pôdy
6. Ochrana biotopov poloprírodných a prírodných trávnych porastov
7. Nelesná drevinová vegetácia
8. Ochrana vodných a mokrad'ových biotopov
9. Chov a udržanie ohrozených druhov zvierat
10. Ekologické poľnohospodárstvo

Podopatrenia č.5 vychádzajú z registra pôdnych blokov (LPIS) ako jednotlivé súčasti LPIS. V rámci vstupu do projektu v niektorých schémach bolo potrebné splniť niekoľko podmienok, pri ktorých bolo potrebné využiť GIS.

1. Bolo potrebné dokladovať že žiadateľ má uzatvorené nájomné zmluvy s vlastníkmi pôdy v rámci produkčných blokov. Pri zložitosti majetkovoprávných vzťahov a úplnej rozdrobenosti pôdy, a rôznych ostatných vzťahoch vstupujúcich do projektu, splnenie tohto bodu predstavuje najnáročnejšiu časť projektu. Využitie GIS pri riešení uvedeného problému bolo získanie výmier z grafickej analýzy nad údajmi katastra nehnuteľností vlastníkov.
2. Druhým dôležitým bodom z hľadiska využitia GIS pre tvorbu projektov bolo vytvorenie grafickej časti v mierke max. 1: 25 000 - máp hnojenia, kde bolo potrebné zaznačiť tieto údaje :
 - hranice jednotlivých honov (pozemkov) a ich výmera
 - hranice jednotlivých osevných postupov a ich výmera, pri pastvinách aj intenzitu zaťaženia (napr. x ks oviec/ha)
 - strediská a maštale živočíšnej výroby
 - svahovitosť honov vyznačená šípkou s číselným udaním sklonu v stupňoch v členení (do 3⁰ rovina, do 12⁰ mierny a stredný svah, nad 12⁰ výrazný svah)
 - vodné toky, vodné nádrže, vodné zdroje, mokrade, štrkoviská, zaplavované územia, meliorované pozemky (odvodnenie, závlahy)
 - sídliská a iné objekty a zariadenia, ktoré vyžadujú hygienickú ochranu
 - cestná sieť
3. Tretím dôležitým bodom bola verifikácia produkčných blokov, ktoré v rámci SR spracováva VUPOP. Vzhľadom na to, že VUPOP poskytuje hranice pôdnych blokov,

ktoré nie sú úplne v súlade s užívanou plochou na dotácie, bolo potrebné zaznačiť skutočný stav do projektu.

0. V rámci spracovania projektu v GIS nástrojoch, bolo výhodné, aby aj užívatelia mali k dispozícii softvérové nástroje na SKEAGIS aplikácia , ktorá :
 - poskytuje prehľad o aktuálnej obhospodarovanej ploche a poľnohospodárskych parcelách - honoch na základe prácu s údajmi vzhľadom na ich časovú variabilitu a preto bola vytvorená firmou skutočného stavu poľnohospodárskych parciel s vylúčením zarastených a neproduktívnych oblastí,
 - previazanosť s grafickými a písomnými operátmi katastra nehnuteľností – vlastníci, užívatelia, PPF, kultúry a druhy pozemkov – zabezpečuje totožné určenie plôch parciel typu C a E s grafickým zobrazením parciel v systéme SKEAGIS,
 - umožňuje zistenie skutočného vlastníka prenajímaných plôch na základe presnej celoplošnej identifikácie parciel typu C a E ,
 - umožňuje dlhodobé plánovanie prenajímania poľnohospodárskych parciel pomocou predbežného výpočtu nájomného označených parciel,
 - poskytuje výpočet presnej ceny parcely z plôch a BPEJ prenajímanej parcely a z toho plynúci presný výpočet nájomného s automatickým vyhotovením nájomných zmlúv,
 - okamžitý prehľad o neproduktívnych plochách – dosiahnutie zníženia daňového zaťaženia daňou z nehnuteľností,
 - poskytuje informácie o druhu plodiny, ktorá sa pestuje na vybranej poľnohospodárskej parcele - hone, možnosť zistenia histórie pestovaných plodín,
 - optimálne vypracovanie osevných plánov a stanovenie optimálneho množstva osiva pre každú poľnohospodársku parcelu,
 - informácie o hektárovom výnose a agrotechnických zásahoch,
 - informuje o stave pôdnej reakcie, potrebe vápnenia a hnojenia s prihliadnutím na obmedzenia vyplývajúce z umiestnenia chránených území, eviduje výsledky agrochemického skúšania pôdy,
 - prehľad chránených území,
 - umožňuje využitie ortofotomáp a leteckých snímok, čím poskytuje skutočný pohľad na obhospodarovanú plochu a vizuálnu kontrolu poľnohospodárskych parciel – honov,
 - poskytuje tlač ortofotomáp s jednotlivými vrstvami z databázy

Záver:

Využitie GIS nástrojov pri tvorbe projektov pomohlo splniť podmienky kladené metodikou danou PPA. Zároveň vedľajším efektom bolo aspoň čiastočné vyjasnenie vlastníckych vzťahov na verifikovanej pôdy , pričom boli položené aj údajové základy pre evidenciu precízneho hospodárenia.

Literatúra:

Metodika pre tvorbu projektov v rámci PRV SR
Pôdohospodárska platobná agentúra SR
Interné materiály spoločnosti SKEAGIS, s.r.o.

Révay Peter
SKEAGIS, s.r.o., SR
revay@skeagis.sk